

"שיחה טובה היא כמו מוסיקה
הנוגעת בלב המאזינים" (רלף
וולדו אמרסון).

צלילי השיח שלנו

רציונל

אווירה פתוחה הנותנת לגיטימציה לדעות שונות ומאפשרת לכל אחד מהמשתתפים להביע את דעתו, תחושותיו ורגשותיו, עשויה לאפשר שיח משמעותי. אולם, אם במהלך השיח יש מי שמשתלט על הדיון, מרים את קולו או כופה את דעתו, הדיון יתרוקן ממשמעות ויהפוך לבמה של קול או קולות בודדים. אופן ההתנהגות של כל אחד מן המשתתפים בשיח משפיע על התפתחותו ועל התקשורת הבין-אישית. שיח, כמו מנגינה, מורכב ממכלול מסרים המובעים בין השאר באמצעות צלילים שמפיקים המשתתפים בעוצמות שונות. חשיבות רבה נודעת לצלילים המתלווים למסר שאנו מעבירים ולאופן קליטתו על-ידי האחר. הצלילים עשויים לחזק את תוכן המסר ולהדגיש אותו, ולחלופין, אם נעשה בהם שימוש לא נכון, הם עלולים להחליש את המסר ואף לבטלו. פעילות זו מאפשרת זיהוי ובחינת הצלילים הנשמעים במהלך השיח, תוך התייחסות לרצף הצלילים שבהם משתמשים, להתאמתם למסר המילולי ולהשפעתם על השיח.

מטרות

- זיהוי הצלילים הנשמעים במהלך השיח ובחינת השפעתם עליו.
- טיפוח היכולת לבחור באופן מושכל בצלילים המתאימים למסר, למטרה, לרעיון.

מודל הפעלה

בחינת צלילי השיח

בחינת רצף הצלילים הנשמעים בשיח והתאמתם למסר.

מהלך הפעלה

שלב א - הגדרת הנושא

א1. איסוף הצעות לדיון:

איסוף נושאים שיוגדרו כהיגד ברור וקצר או כשאלה שניתן להתייחס אליה. ההצעות יועלו על ידי לומדים, מורים, הורים וכו' ויוכנסו לתוך **תיבת "נושאים לדיון"**.

א2. בחירת הנושא לדיון:

בחירה אקראית של אחת מן ההצעות שנשלפה מהתיבה והצגתה בפני הכיתה.

שלב ב - שיחה חופשית בנושא

במהלך 5-10 דקות המוקצבות לדיון חופשי בנושא, רשאי כל אחד מן הלומדים להביע את דעתו בנושא הנבחר תוך התייחסות לדברי האחרים.

♥ **למנחה:** בשלב זה חשוב לאפשר שיחה חופשית ולכן מומלץ להימנע מהתערבות בשיח המתפתח ולהתבונן היטב במה שמתרחש בכיתה ולהקשיב לצלילים/ קולות ו/או רעשים אחרים הנשמעים בשיח.

שלב ג - משוב על האופן בו התנהל השיח

1. חלוקה לקבוצות המציגות את הצלילים שנשמעו במהלך השיח (בשלב ב):

תארו את השיח באמצעות מנגינה שתפיקו ושאותה תציגו במליאה. אפשר להציג זאת באמצעות רקיעות רגליים, מחיאות כפיים, בעזרת כלים מוסיקליים ועוד.

2. השמעת המנגינות שחוברו בקבוצות.

3. נקודות לדיון במליאה:

- אילו מהמנגינות שהוצגו היו נעימות/בלתי נעימות ומדוע (תוכלו להתייחס להתאמה/חוסר התאמה בין צלילים, לצלילים גבוהים/נמוכים, לקצב אטי/מהיר, לצלילים החלטיים/מהוססים, לקצב שוטף/מקוטע, למנגינה משמחת/עצובה, למנגינה משתלבת/חריגה, למנגינה מרגיעה/תוקפנית ועוד)?
- מה גרם לכם להפיק דווקא מנגינה זו (תוכלו להתייחס לתהליך שהתרחש בקבוצה מבחינת: מתן זכות דיבור, צעקות, סובלנות, שימוש בפנייה אישית, הקשבה, חוסר הקשבה, האשמות, תוקפנות, החלטיות, זלזול, מילות נימוס ועוד)?
- מה נדרש מכם כקבוצה כדי להפיק את המנגינה (התייחסו לצורך בתיאום, באימון/חוסר אימון, בהקשבה, בהתחשבות ועוד)?
- ממה הושפעה המנגינה שנוצרה במהלך השיח? (תוכלו להתייחס לתכנים, לאופן שבו נאמרו הדברים, לשפת הגוף, לתנועות הידיים ועוד).

שלב ד - בחינת הצלילים שנשמעו במהלך השיח

במהלך השיח משמיעים השותפים צלילים שונים חלקם עשויים לקדם מאוד את השיח, חלקם פחות, וחלקם אף עלולים לחסום אותו. חשוב ללמוד לזהות צלילים אלו ולהשתמש בהם על הרצף. קראו את ההיגדים שבהמשך, הקיפו בעיגול את הצלילים שנשמעו במהלך השיח שניהלתם וחשבו: אילו צלילים נשמעו יותר? צלילים מקדמי שיח (מכילים, פותחים, יוזמים וכו') או צלילים חוסמי שיח (שיפוטיים, סוגרים, פסיביים וכו').

צ'יפצ'יפ אכילאים...

צ'יפצ'יפ סיפופיים...

יכולים לבוא לידי ביטוי בהיגדים כמו:

<p>זה כיוון שלא חשבתי עליו זה רעיון שלא חשבתי עליו יש משהו במה שהוא אומר אני מסכים עם זה ממש כיוון יפה</p>	<p>גמיד אתה שטויות...אתה צריך/לא צריך זה נכון/לא נכון זה יפה/לא יפה מה פתאום? אתה אף פעם לא</p>
--	---

צ'יפצ'יפ פותחים...

צ'יפצ'יפ סולאריים...

יכולים לבוא לידי ביטוי בהיגדים כמו:

<p>מה דעתך? אני חושב/מרגיש/רוצה אני צריך. למי יש עוד רעיון? מחשבה? למי יש עוד הצעה? תוכל לשתף אותנו במחשבות/רגשות/ צרכים/רצונות?</p>	<p>זה לא אפשרי זה לא מעניין שמענו מספיק זה קשה. זה לא נכון! ממש הגזמת! זה לא לדיון</p>
--	--

צ'יפצ'יפ יולאים

צ'יפצ'יפ פסיפיים

יכולים לבוא לידי ביטוי בהיגדים כמו:

<p>הקושי הזה יכול להיות הזדמנות יש עוד רעיון אפשר לעשות גם יש ברעיון הזה הרבה רווחים מה דעתכם על? שווה לבדוק גם... אולי כדאי גם...</p>	<p>אני לא יודע תגידו לי אתם לא אכפת לי אין לי דעה בעניין אין לי עכשיו רעיון עוד אין לי עמדה מה שתחליטו</p>
--	--

מהלכה למעשה

החליטו על צלילים מקדמים שהייתם רוצים לאמץ. רשמו אותם על גבי בריסטול, קשטו, תלו בפניה מיוחדת בכיתה והקפידו להתנהג על-פיהם.